

Tieteellistä kirjoittamista, valintojen tekoa

”Kirjoittajana voit itse ratkaista, mitä sanot - - Kaikki tekstit ovat keskustelua: kirjoittaja keskustelee muiden tutkijoiden tai muiden näkemysten kanssa ja pohtii omia näkemyksiään.” (Karvonen 1996, 30.)

Valinta 1: Mistä kirjoitan?

- Aiheen valinta, hahmottaminen, käsittelytavat, rajaus
 - Aihetta voi lähestyä käymällä keskustelua aiemmin esitettyjen näkemysten kanssa: näkemystä voi laventaa, täydentää, kritisoida, tulkita tai vertailla.
 - Huom! Aikaisempien tutkimusten selostaminen omassa kirjoitelmassa sellaisenaan tai tiivistäen ei ole tarkoituksenmukaista.
- ⇒ Minkä näkökulman otan toisen kirjoittamaan tekstiin?

Valinta 2: Mitä kirjoitan valitsemastani aiheesta?

- ⇒ Mikä on oma näkökulmani aiheeseen: pitäydynkö yleisellä tasolla vai tarkastelenko yksittäistapausta?
- ”Tässä kirjoitelmassa selvitän...”
- ⇒ Kiteytän oman aiheen kannalta lähteen keskeisen sanoman pariin lauseeseen ja varustan viitteellä, sillä ”Kiteyttäjä sanoo enemmän. - - Kun jutussa on kaikki, siitä ei nouse mitään esiin.” (Karvonen 1996, 33).

Valinta 3: Kuka lukee tekstin?

- ⇒ Kenelle kirjoitan?
- ⇒ Tekstilläni on aina lukija. Voin itse vaikuttaa siihen, keitä he ovat.

Valinta 4: Mitä tekstillä tehdään?

- ⇒ Mikä on tekstin tavoitteena?
- ⇒ Onko tarkoituksena kumota, soveltaa, tarkentaa aiempia tietoja vai kenties tarkastella asioita aivan uudesta näkökulmasta?
- ⇒ Miksi kirjoitan? Miksi tekstini kannattaa lukea?

Valinta 5: Julistanko ex cathedra vai jutustelenko kaverin kanssa?

⇒ Mikä on roolini kirjoittajana: hyökkääjä, pohdiskelija vai kenties jutustelija?

- Rooli paljastuu mm. metatekstinä, joka sisältää tulkintavihjeitä
 - ”Yleensä/Toisaalta/ Kuitenkin ilmiötä on kuvattu...”
 - ”N.N:n mukaan perinteinen tulkinta ilmiöstä on...”
 - ”Lapsen ja nuoren kannalta katsottuna ilmiö on...”
- Itsenäinen teksti ei synny poimimalla katkelmia eri teoksista.
- Jos teksti alkaa näyttää kokoelmalta peräkkäisiä kappaleita, joissa on lähdeviite lopussa, on syytä vaihtaa jäsennystä.
- Lähteiden vertaaminen ja testaaminen kannattaa!
 - ”A:n ja B:n ero johtuu ilmeisesti siitä, että...”
 - ”Monet tutkijat ovat päätyneet samantapaiseen ideaan...”
 - ”Hyvin vastakkaisen näkökulman ilmiöön esittää C...”
 - ”On yllättävää, että A ja B eivät nosta esille...”
- Kirjoittajalla on oltava rohkeutta erottaa omat ajatuksensa muiden ajatuksista.

Valinta 6: Mitä otan mukaan?

- Tieteellisessä tekstissä tutkijan on (vakiintuneen tavan mukaan) dokumentoitava työnsä niin, että tulokset ovat varmistettavissa jälkeenpäin. Siksi ongelmanasettelu on määritettävä tarkkaan, ja menetelmät ja aineisto on kuvattava riittävän yksityiskohtaisesti ja yksiselitteisesti.
 - Tekstiä kannattaa luetuttaa toisilla: mitä lukija jää kaipaamaan, se todennäköisesti myös puuttuu tekstistä.
 - Teksti perustuu koko ajan alussa esitettyyn ongelmanasetteluun/kysymykseen: tekstin osat muodostuvat sellaisiksi, että ne vastaavat kysymykseen. Lopuksi pohditaan, mitä saadulla tiedolla sitten tehdään.
- ⇒ Otan tekstiini mukaan sen, mikä vastaa kysymykseen tai ongelmanasetteluun.

Valinta 7: Miten sen teen?

⇒ Mikä on tekstin kokonaisjäsennys?

1. Aikajärjestys (ensin, sitten ja lopuksi päädyttiin...)
2. Syy-seuraus-kuvaus: millainen ilmiö on kyseessä, miten sitä voidaan tulkita ja selittää, mikä selityksistä on sopivin ja miksi
3. Hierarkkinen ryhmittely: pääryhmät, alaryhmät (*”Ilmiötä on kahta tyyppiä..., ilmiö jakaantuu kahteen eri ryhmään...”*)
4. Vastakohtaparit, vertailu: ennen-nyt, yksilön kannalta-yhteisön kannalta, Suomessa - muualla
5. Kysymys-vastaus-tyyppinen vuoropuhelu tai ongelmien ja niiden ratkaisujen pohdinta.

- Tekstit rakentuvat monen eri jäsennystavan kombinaatiosta.

Valinta 8: rakennanko vai puranko?

- Teksti hahmottuu ja jakaantuu alalukuihin ja alaluvut puolestaan kappaleisiin. Kappale rakentuu ajatuksen ympärille - yleensä yksi kokonaisuus muodostaa kappaleen.
- Kappale voi rakentua induktiivisesti tai deduktiivisesti.
- Kappaleiden muotoilua ja ajatuskokonaisuuden rakentamista varten on olemassa oma vartavastinen kategoriansa sanoja (sanat ovat luuranko, johon lihan voi laittaa itse):

Jos _____, niin _____.

Kuitenkin _____. Lisäksi _____.

Vaikka _____, _____.

Tosin _____.

Ei myöskään _____.

Samoin _____. Sen sijaan _____.

Siis _____.

- Ajatukset ovat liha, jota luuranko pitää kasassa (Karvonen 1996, 41).

Valinta 9: Seuraavatko sanat?

- Hyvässä tekstissä kirjoittaja muodostaa erilaisia ajatusrakennelmia: hypoteeseja (*jos*), rohkeita kärjistyksiä ja niiden kumoamisia (*kuitenkin*, *tosin*, *mutta*, *vaan*), päätelmiä ja perusteluja (*koska*, *sillä*), myönnytyksiä (*mutta*, *vaikka*), tavoitteita (*jotta*), peräkkäisiä tapahtumia (*kun*, *ennen kuin*) ja vertailuja (*kun taas*, *kuin*, *sitä vastoin*).
- Tekstin muoto on monotoninen, jos se koostuu pelkistä väitteistä tai toteamuksista.
- Tieteellisen tekstin olennainen tehtävä on tulkita ja jäsentää ilmiöitä eri tavoin kuin ihminen arkiajatteluna avulla tulkitsee.
- Ilmiötä hahmotetaan erityyppisen käsitteistön avulla – seurauksena on oma sanasto.
- Termit saavat merkitystä toisista termeistä: yksinään ja irrallaan ne eivät ole riittävän tarkkoja (*integrointi*, *diskurssi*, *ideologia*).
- Termit on selitettävä ja määriteltävä: mitä termillä tarkoitetaan tässä työssä ja miksi.
- ”Ilmiön kohdalla tapahtuu muutoksia” vai ”Ilmiö muuttuu”?

Valinta 10: Kirjoitanko uudelleen, otanko palautetta?

- Palaute on hyödyllisimmillään tekstin suunnittelu- ja luonnosteluvaiheessa: pilkun viilaus viimeistelyvaiheessa tympii.
- On muistettava, että palautteen antaja usein vaatii kirjoittamaan niin kuin hän itse kirjoittaisi: kirjoittajan on itse päätettävä, mitkä kommentit hän hyödyntää
- Tieteellisessä kirjoittamisessa kirjoittajan on opittava muokkaamaa työtään palautteen pohjalta.

Lähde:

Karvonen, P. 1996. Tekstisi on sinun: valitse mitä ja miten sanot. Teoksessa I. Lonka, K. Lonka, P. Karvonen & P. Leino. Taitava kirjoittaja. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

⇒ lähde vanha, ajatukset tuoreita ;D